

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Mariae Gratiani A Burgo S. Sepulchri Episcopi Amerini De Vita Joannis Francisci Commendoni Cardinalis Libri Quatuor

Graziani, Antonio Maria

Parisiis, 1669

Cap. V. Quomodo Caesar petitionis suae rationem omnem everterit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9616

*Quomodo Caesar petitionis suæ rationem
omnem everterit.*

CAPUT V.

MAximilianvs, me cum eo, quod supra memoravimus, responso dimisso, longè aliam quàm oportuit, atque ostenderit, petitionis viam est ingressus; ab iis primò in errorem inductus, quibus mos est omnia ad voluntatem Principis loqui, quique grata, quàm vera afferre auribus malunt; tantùm enim spei assentatores fecerant, vt propè expectarit, vt priores ad se Poloni Legatos mitterent, Regémque sibi ab eo dari postularent. Id adeò persuaderi sibi est passus, vt cum ego adhortans eum ad rem accelerandam plerisque dicerem alieni ab eo animi indicia dedisse, & nomina etiam quorundam ederem, ipse simulare eos mihi responderit, quia rogari ab se, & cariùs æstimatam operam suam venditare vellent. Deinde si ve tantas Catholicorum opes haudquaquam esse crederet, quibus nisi petitionis suæ spem vellet, seu pronus in hæreticorum causam animus rebus eorum faveret, hos promissis pellicere, atque omni conatu adungere sibi constituit. Sed totum consilium nihil æquè ac tarditas ejus, & procrastinatio turbavit; naturâ enim cunctator

Vu

rem tantam, nisi prætentatis, exploratîsque omnibus, incipere non ausus, celeritatem, in qua perficiendi negotii vnica spes erat, ita omnem remisit, vt & multos dies expectando novos è Polonia nuncios, qui certiora afferrent, movere quicquam distulerit, & morantibus iis, quia clausa omnia, nec intrare fines, nec egredi vlli per custodes licebat, certos ipse homines de suis in omnes Provincias cum litteris, & mandatis ad primores cujusque regionis tentatum, exploratîumque animos miserit. Jam antè Cracoviæ in eodem concilio, à quo Legatos ad Commendatum missos ostendimus, initium nudandi animos erat factum; ausus enim Joannes Miscovius pro sententia dicere, à Cæsare vicino, ac finitimo Principe, & Polonico nomini amico in tam dubiis rebus petendum consilium esse, adeò averfis auribus auditus, adeò à tota concione increpitus fuerat, vt parum abfuerit, quin à concilio ejiceretur. At eorum, quos Cæsar ad explorandum miserat, alii cùm in stationes militum custodiendis finibus dispositas incidissent, capti, ac proximis traditi Senatoribus sunt; alii ab iis ipsis, ad quos adiverant, callidè caventibus, ne quid proprii consilii cum externis habere crederentur, quod tum maximè invidiosum ad multitudinem erat, in concionem producti, dicere palam ad quid venissent sunt coacti. Qui enim aut accepisse litteras, aut separata colloquia cum illis habuisse dicebantur, ii in ma-

gna invidia , ac suspicione erant , vt etiam Cæ-
 laris fautores litteras proferre , ac nunciorum
 verba prodere necesse habuerint , ne omni inde
 apud multitudinem auctoritate dejecti jacerent.
 Et eodem tempore Monachus Cisterciensis , Cy-
 rus nomine , qui multos annos apud Augustum
 Maximiliani Orator fuerat , cùm deposito Mona-
 chi cultu in militari veste , ne noscicaretur , ple-
 rosque Principum prehensando circumiret , à
 Joanne Costea in Prussia comprehensus in custo-
 diam est traditus , interceptæque cum eo litteræ,
 commentariæque publicè sunt recitata , quibus
 & pecuniarum promissiones , & aliarum pactio-
 nes rerum continebantur. Hi omnibus Regni
 partibus deprehensi nuncii , quasi manifesti cor-
 ruptores , tantum invidiæ incendium in multitu-
 dinis animis adversùs Cæsarem , Austriamque
 familiam excitarunt , vt gravi se suspicione one-
 rasset , quicumque ejus , filiorumque mentionem
 fecisset ; ingentemque multitudinis gratiam Co-
 stea , aliique traxerunt , qui nec accepisse litteras,
 & nuncios à secreto colloquio repulisse ferebantur.
 Iisdem pænè necessitas imponebatur rem à Cæsa-
 re spreto ab se , læsòque avertendi. Toto per
 hæc errata perverso , & corrupto ordine , atque
 consilio rei , alienatisque maximè multitudinis
 animis , mittendæ quoque legationi , dum præmis-
 si redirent è Polonia nuncii , diuturnam moram
 interposuit ; vt cùm in Regnum Legati ejus ve-
 nère , jam suum cuique staret consilium , initæ-

que & inter se, & cum exteris certæ de Rege pactiones, fœderaque à plerisque essent. Legati fuere præstantes sanè viri, ac Regni Bohemiæ longè principes Gulielmus Rosenbergius, & Pernestenius, quibus magno, ac splendido comitum numero in Poloniam adventantibus, eadem ferè, quæ præmissis antea nunciis, fortuna occurrit: cognito enim illorum adventu, Petrus Sborovius Palatinus Sandomiriensis (is maximè averfus à Cæsare semper fuerat) ex auctoritate Senatûs obviàm ad fines fuit, ac primò eos conatus est aditu in Regnum arcere, petens vt dum gentis concilium, quod comitiorum causâ habituri essent, cogeretur, in Poloniam ne intrarent, quando ante illud tempus audiri ipsi publicè non possent. Instantibus tamen Legatis, vt Cæsaris mandata vtrisque Regnis vtilia ad Senatum, Ordinésque afferentibus pateret in Poloniam aditus, ita Sborovius assensus est, vt Sandomiriam deductos dissimulatâ quidem, sed diligenti custodiâ habuerit, vt nec adire ad eos se incio quisquam, nec suos ipsi aliò vsquam dimittere, nisi aut consulto, aut certè sciente se possent. Id ægrè passi Legati, vbi Sborovium senserunt infensioem Cæsaris rebus, quàm vt vllis promissis, conditionibusque vinci posse sperarent, eo fortè ad conventum, qui ejus Provinciæ Equitum habebatur, profecto, ipsi nemine consulto, appellatòque, Sandomriâ ante lucem discesserunt. Quod cum nunciatum Sborovio, Equitibusque, qui convenerant,

esset, missi properè ab iis, qui Legatos ab instituto itinere retraherent: ita vnius diei viam progressi, consistere coacti, ac præsidio Equitum appposito, datoque negotio, vt alioquin eis necessariorum rerum copia suppeteret, ac benignè in speciem, atque hospitaliter haberentur, arctiùs etiam quàm antea custodiri sunt iussi. Quæ res eos magnis difficultatibus affecit Cæsaris iussa patrandi, cum jam nec iis inuidiosius, suspectiùsque esset quidquam, & nemo ob id adire, aut alloqui eos auderet. Et quamquam summifere clam aliquot è suis ad sollicitandos maximè hæreticorum principes; tamen cum dempto libero commercio nec cum Commendono congruendi, nec colloqui cum præparatis antea amicis possent, quin omnis de Cæsare, filioque spes corrueret, sustineri non potuit. At Radgivillus, & Cotchevicius, qui conventis cum Commendono staturi, multa in id consilium in Lithuania præstruxerant, cognito Commendonum in Regno esse, ac me statim profectum magnis itineribus Viennam contendisse, diu quid Cæsar statueret, expectarunt, ac priùs moram ipsam pro re omissa acceperunt: post vbi nuncios ejus pluribus locis interceptos, Cyrum captum, litteras publicè recitatas, Legatos pænè in custodiam traditos, abalienatos omnium animos, & Cæsarem ipsum, & fautores ejus in summa invidia, malaque fama esse intellexere; nec tamen sibi ab eo litteras, aut nuncios venire, & gravi ru-

more laborare rem, quòd vni ante omnes hæretici appellari, ambirique dicerentur, vni que eorum, nomine Zaffragnetio, qui repudiato Senatorio loco, ab Senatu ad Equites transferat, magnæque ob id illius in eo Ordine opes erant, triginta nummum aureorum millia oblata, remissaque ab eo dicebantur, penitus ab inuito consilio recesserunt, & vt omnia sibi quàm maximè integra essent, operam dederunt. In Polonia autem cùm idem de hæreticis percrebuisse, additum iis, quæ suprâ attigimus, adeò Catholicorum animos à Cæsare avertit, vt Cujaviensis, & Laschius, qui duces se præbituri Ernestum dicentibus Regem erant, spretos se, posthabitofque querentes, mutatâ voluntate cum Sboroviis pro Henrico Galliæ Regis fratre societatem conjunxerint. Itaque cùm ventum ad comitia est, & copia fuit Legatis, cum quibus vellent, colloquendi, ne ipsi quidem inficiabantur exiguâ stare spe, quod Cæsar pro non dubio asseverantibus, qui assentati cupidini ejus fuerant, crediderat. Ac tum demum senserunt quàm peccatum ab eo fuisset, qui in re gravissima adulantium somniis decipi se passus, non ex Commendoni sententia omnium studia, consiliâque celeritate avertisset. Tum serò & ipsi, & Cæsar, his cognitis, blandiri Catholicis, quos antea neglexerant, tum litteræ manu Cæsaris scriptæ veniebant, tum magnifica promissa ingerebantur, cùm facta in aliam partem inclinatio sustineri amplius nequi-

ret. Ad hæc incommoda, etiam prodi ab suis dicuntur. Nam qui ab Germanorum Principibus iis, penes quos creandi Cæsares jus manet, Legati suffragatum Ernesti petitioni venerant, dehortando privatim quod publicè orabant, contrariis orationibus haud parum offecisse Cæsaris rationibus sunt crediti. Legatos quoque ejus, ut gentis principes, magnus nobilium Bohemorum numerus secutus fuerat. Hi commercio linguæ, quæ eadem est utriusque genti, crebros cum Polonis sermones miscebant, unaque convivium celebrantes, & largè vino, ut mos illis, indulgentes, invicem se amicè, ac familiariter colebant. Et Bohemi (credo, conspecta species magnæ libertatis in Polonis, arbitriique Regem sibi deligendi, desiderium usurpati quondam ab ipsis quoque ejusdem juris, iramque adempti refricabat) memorando pristinam Bohemiæ dignitatem, spoliatorumque eam se, & gravibus præterea tributis, vectigalibusque premi querendo, aliisque, quæ ferè populi indignantur, incusando, monebant Polonos, ne in idem jugum ipsi se ultro inducerent. Quæ à sollicitis, ac suspiciosiis facilè credita, haud leve momentum ad deterrendos à Cæsare multorum animos habuisse putantur.

